

HƯỚNG DẪN THỰC HIỆN ĐỀ CƯƠNG NGHIÊN CỨU

1

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

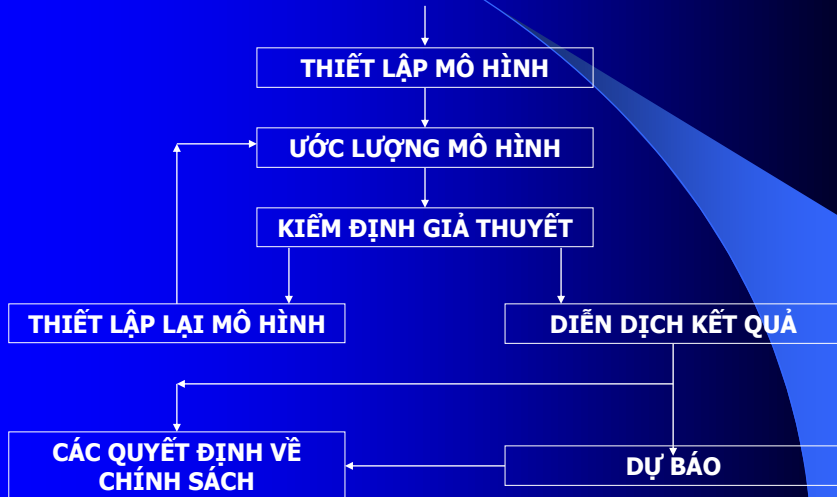
- Định lượng
- Định tính
- Kết hợp

→ *Nghiên cứu thực nghiệm dựa trên phương pháp định lượng*

2

NGHIÊN CỨU THỰC NGHIỆM

LÝ THUYẾT KINH TẾ, KINH NGHIỆM, NGHIÊN CỨU KHÁC

3

CÁC BƯỚC THỰC HIỆN ĐỀ CƯƠNG NGHIÊN CỨU

- Bước 1: Chọn đề tài
- Bước 2: Tổng quan cơ sở lý thuyết
- Bước 3: Thiết lập mô hình
- Bước 4: Phương pháp nghiên cứu
- Bước 5: Thu thập dữ liệu
- Bước 6: Phân tích dữ liệu
- Bước 7: Đề xuất chính sách và/hoặc Dự báo

4

Bước 1: CHỌN ĐỀ TÀI

- Nên chọn đề tài xuất phát từ môi quan tâm của xã hội
→ Tham khảo từ các thông tin đại chúng
- hoặc chọn đề tài xuất phát từ công việc thực tế
- hoặc chọn đề tài liên quan đến một vấn đề lý thuyết

5

Bước 1: CHỌN ĐỀ TÀI

- Đề tài phải tập trung vào việc giải quyết một vấn đề về mặt thực tiễn hoặc lý thuyết
- Khi xác định vấn đề nghiên cứu cần phải làm rõ lý do hình thành đề tài (với các minh chứng cụ thể):
 - Nghiên cứu vấn đề gì
 - Tại sao phải nghiên cứu
 - Giả thuyết và phương pháp luận nghiên cứu
 - Phạm vi nghiên cứu
 - Nghiên cứu cho ai

6

Bước 1: CHỌN ĐỀ TÀI

- "Vấn đề là sự khác biệt về điều đang diễn ra ở hiện tại/thực tế và điều người ta mong đợi"
(David Kroenker)
- "Định nghĩa được vấn đề thì quan trọng hơn nhiều so với các giải pháp" (Albert Einstein)
- Khi xác định vấn đề thì cũng cần xác định cái gì không phải là vấn đề
- Đừng tham vọng có thể giải quyết vấn đề một cách hoàn hảo → Chỉ có thể giải quyết 1 phần

7

Bước 1: CHỌN ĐỀ TÀI

- Chọn đề tài cần lưu ý đến **tính khả thi** của đề tài:
 - Khả năng thu thập dữ liệu
 - Giới hạn về thời gian và chi phí
 - Đề tài quá chi tiết thì không có đủ khả năng để hoàn thành; nhưng đề tài quá đơn giản thì không phản ánh được thực tiễn hoặc không đủ độ lớn của yêu cầu đề tài

8

Bước 1: CHỌN ĐỀ TÀI

- Mục tiêu nghiên cứu của đề tài → SMART
 - S – Specific: Cụ thể
 - M – Measurable: Đo lường được
 - A – Assignable: Phân công được
 - R – Realistic: Thực tiễn
 - T – Time realted: Có thời hạn thực hiện
- Bao nhiêu mục tiêu? → Rule of 5
- Câu hỏi nghiên cứu
 - Là các câu hỏi đề tài phải trả lời
 - Tương thích với mục tiêu của đề tài

9

Bước 1: CHỌN ĐỀ TÀI

- Phạm vi nghiên cứu
 - Giới hạn về không gian và thời gian
 - Đối tượng/Đơn vị nghiên cứu
 - Đối tượng hỏi
- Ý nghĩa của nghiên cứu
 - Nghiên cứu này phục vụ/đóng góp cho ai
- Bố cục nghiên cứu
 - Nghiên cứu này dự kiến gồm mấy chương, nội dung chính của mỗi chương là gì

10

Bước 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT

- Dựa trên:
 - Lý thuyết kinh tế, quản trị
 - Kinh nghiệm
 - Các nghiên cứu trước
- Các việc cần làm:
 - Thu thập các tài liệu liên quan đến đề tài nghiên cứu căn cứ vào các từ khóa có trong tên đề tài
 - Chọn lọc tài liệu
 - Tóm tắt, hệ thống hóa, nhận xét, phê phán các tài liệu đã chọn
 - Xác định các biến sẽ đưa vào mô hình

11

Bước 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT

- Chọn lọc tài liệu cần dựa vào:
 - Uy tín của tác giả trong lĩnh vực nghiên cứu
 - Năm xuất bản
 - Ý kiến của chuyên gia và kinh nghiệm của bản thân
- Tóm tắt các tài liệu đã chọn cần dựa vào:
 - Mục tiêu nghiên cứu của tác giả tài liệu
 - Phương pháp nghiên cứu
 - Những kết luận và nhận định của tác giả tài liệu
- Cần trích dẫn tài liệu tham khảo

12

Bước 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT

- Tại sao cần phải trích dẫn & ghi tài liệu tham khảo?
 - Là biểu hiện sự tôn trọng công sức của người khác, là đạo đức của người làm khoa học
 - Là nền tảng của sự kế thừa
- Các hình thức trích dẫn
 - Trích dẫn nguyên văn → đề trong “ ”
 - Diễn đạt ý tưởng, ý kiến, kết quả nghiên cứu của người khác theo sức hiểu của mình
 - Trích dẫn bảng biểu, hình vẽ, minh họa

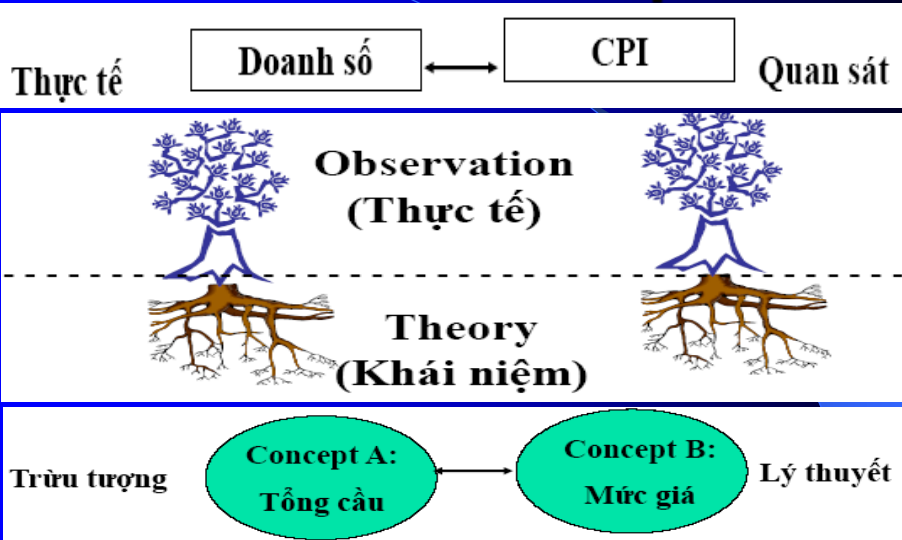
13

Bước 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT

- Có nhiều định dạng khác nhau cho trích dẫn và tài liệu tham khảo → Theo quy định của cơ quan quản lý đề tài nghiên cứu
- Trích dẫn phải tương ứng 1-1 với tài liệu tham khảo
- Cần phân biệt tài liệu tham khảo (Reference) và tài liệu đã đọc (Bibliography)

14

LÝ THUYẾT SO VỚI THỰC TIỄN

→ Cụ thể hóa các khái niệm lý thuyết bằng các quan sát thực tế

15

BƯỚC 3: THIẾT LẬP MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU

- **Mô hình nhân quả**

$$Y = f(X_1, X_2, \dots, X_i, \dots, X_n)$$

→ Cần ước lượng chiều tác động của các biến độc lập

- **Mô hình chuỗi thời gian**

$$Y = f(t)$$

16

VÍ DỤ MÔ HÌNH NHÂN QUẢ

- $BU_{Stravl} = f(\text{Fare, GasPrice, Income, Pop, Density, Landarea})$
- Nghèo = $f(\text{Dân tộc, Giới tính chủ hộ, Trình độ học vấn chủ hộ, Chính sách tín dụng, Số người trong hộ, Diện tích đất nông nghiệp, Nghề nghiệp ...})$
- $\text{Employment} = f(\text{GDP})$
- Số bằng sáng chế = $f(R\&D_t, R\&D_{t-1}, \dots, R\&D_{t-p})$

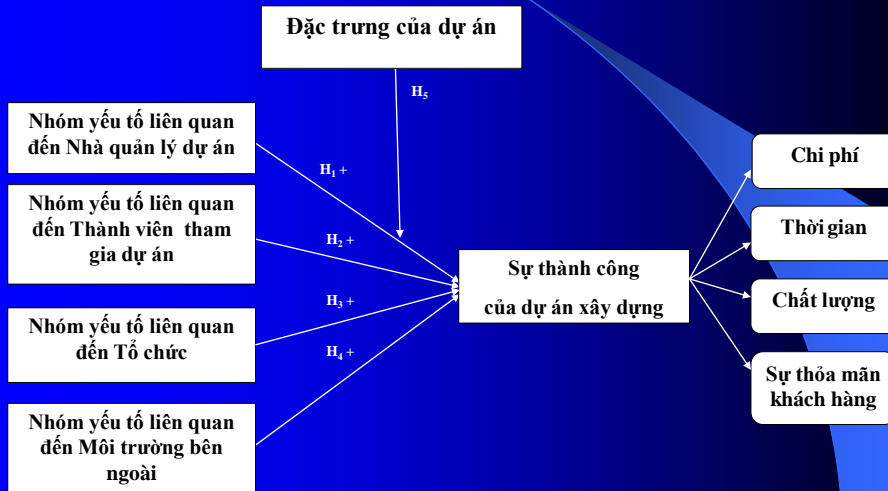
17

VÍ DỤ MÔ HÌNH HỒI QUI TUYẾN TÍNH

- **PRF:** $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_k X_k + \varepsilon_i$
- **SRF:** $Y_i = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_k X_k + e_i$
- **Y và X có thể là biến định lượng hay định tính**

18

VÍ DỤ MÔ HÌNH PHÂN TÍCH NHÂN TỐ

19

CÁC CHIẾN LƯỢC XÂY DỰNG MÔ HÌNH

$$Y_i = f(X_1, X_2, \dots, X_k) \begin{matrix} \rightarrow \\ \leftarrow \end{matrix} Y_i = f(X_1, X_2)$$

TỔNG QUÁT

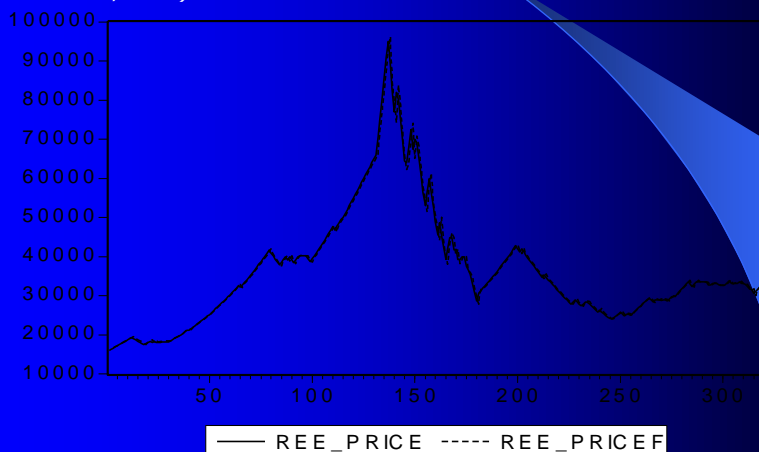
ĐƠN GIẢN

20

VÍ DỤ MÔ HÌNH CHUỖI THỜI GIAN

Mô hình ARIMA

(Cao Hào Thi, 2002)

21

Bước 4: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

*"Có phương pháp người tầm thường cũng
có thể làm được việc phi thường,
Không có phương pháp thiên tài cũng có
thể lạc lõng"*

René Descartes, 1637

22

Bước 4: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

- **Quy trình nghiên cứu**
 - Các bước và nội dung cần thực hiện của nghiên cứu
- **Thu thập dữ liệu**
 - Phương pháp lấy mẫu
 - Cỡ mẫu
 - Cỡ mẫu dùng cho hồi qui đa biến:
 $n > 50 + 8 * k$ (Tabachnick & Fidell, 2001)
k: số biến độc lập
 - Cỡ mẫu dùng cho phân tích nhân tố:
 $n > 5$ lần số biến quan sát (Bollen, 1989)

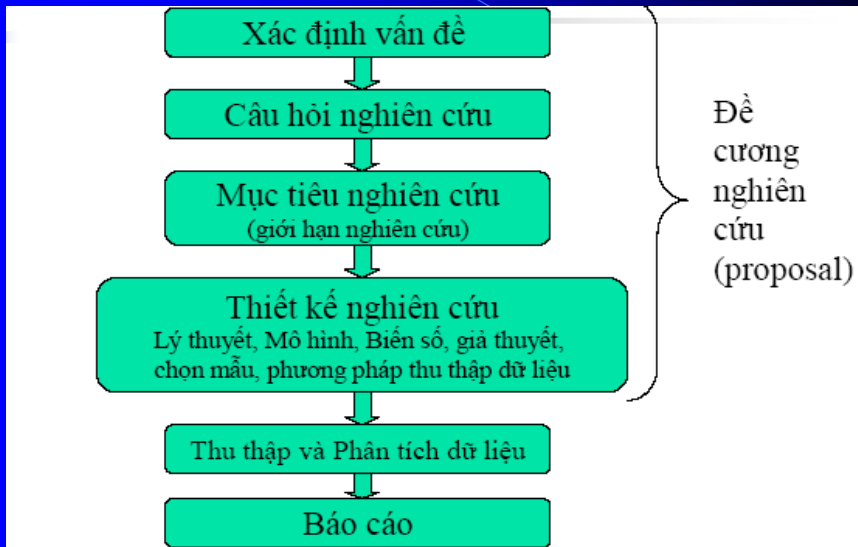
23

Bước 4: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

- **Các phương pháp phân tích dữ liệu**
 - Phân tích thống kê mô tả → Các thông số thống kê, Phân tích tần số, Phân tích tương quan
 - Phân tích độ tin cậy → Cronbach's Alpha, Tương quan biến tổng
 - Phân tích độ giá trị → Phân tích nhân tố EFA
 - Kiểm định giả thuyết/đánh giá mô hình → Phân tích hồi qui, Phân tích đường dẫn (Path analysis), SEM
 - Phân tích sự khác biệt → ANOVA, t test, Dummy variables

24

QUI TRÌNH NGHIÊN CỨU

25

Bước 5: THU THẬP DỮ LIỆU

- Dữ liệu thứ cấp
- Dữ liệu sơ cấp
- Dữ liệu kết hợp

26

Bước 5: THU THẬP DỮ LIỆU

- **Dữ liệu chéo**
- **Dữ liệu chuỗi thời gian**
- **Dữ liệu bảng**

27

Bước 6: PHÂN TÍCH DỮ LIỆU

- **Thống kê mô tả**
 - Tóm tắt dữ liệu dưới dạng thống kê mô tả, biểu đồ tần số
 - Bảng ma trận tương quan
 - Cần có nhận xét về các bảng kết quả tính toán
- **Thống kê suy luận**
 - Kiểm định các giả thuyết, đánh giá mô hình

28

KIỂM ĐỊNH và ĐÁNH GIÁ MÔ HÌNH HỒI QUI TUYẾN TÍNH

- Kiểm định các giả thuyết về sai số ε_i
- Kiểm định hệ số riêng \rightarrow **t Test, Pvalue**
 - $H_0: \beta_i = 0$
 - $H_1: \beta_i$ khác 0
- Kiểm định nhóm hệ số \rightarrow **Wald Test**
 - $H_0: \beta_2 = \beta_3 = \dots = \beta_k = 0$
 - $H_1: \text{Có ít nhất 1 } \beta_i \text{ khác 0}$
- **Trị số R^2**

29

Bước 7: ĐỀ XUẤT CHÍNH SÁCH và/hoặc DỰ BÁO

- **Các đề xuất chính sách và/hoặc dự báo phải dựa trên kết quả nghiên cứu**
 - Tránh những kết luận/chính sách “nhảy dù”
 - Đề xuất chính sách thường dựa trên kiểm định hệ số độ dốc của mô hình nhân quả
 - Dự báo dựa trên R^2

30

NỘI DUNG ĐỀ CƯƠNG

1. Phát biểu vấn đề nghiên cứu
2. Mục tiêu nghiên cứu
3. Câu hỏi nghiên cứu
4. Phạm vi nghiên cứu
5. Ý nghĩa của nghiên cứu
6. Bố cục nghiên cứu
7. Tổng quan cơ sở lý thuyết
8. Mô hình nghiên cứu
9. Phương pháp nghiên cứu
10. Tiến độ thực hiện
11. Tài liệu tham khảo

31

NỘI DUNG LUẬN VĂN

Tóm tắt

Mục lục

Danh mục Hình và Bảng

Danh mục từ viết tắt

Chương 1: Giới thiệu

- Phát biểu vấn đề nghiên cứu
- Mục tiêu nghiên cứu
- Câu hỏi nghiên cứu
- Phạm vi nghiên cứu
- Ý nghĩa nghiên cứu
- Bố cục nghiên cứu

Chương 2: Tổng quan cơ sở lý thuyết

- Tổng quan các lý thuyết, các khái niệm liên quan đến đề tài
- Các nghiên cứu trước đây có liên quan đến đề tài
- Mô hình nghiên cứu đề xuất

32

NỘI DUNG LUẬN VĂN

Chương 3: Phương pháp nghiên cứu

- Qui trình nghiên cứu
- Thu thập dữ liệu
- Các phương pháp phân tích dữ liệu

Chương 4: Phân tích dữ liệu

- Thống kê mô tả
- Thống kê suy luận

Chương 5: Kết luận và kiến nghị

- Kết luận
- Kiến nghị
- Các hạn chế và hướng nghiên cứu tiếp theo

Tài liệu tham khảo

Phu lục